

PREVENCIA
KRIMINALITY

TRESTNÉ ČINY Z NENÁVISTI ALEBO TRESTNÉ ČINY SPÁCHANÉ Z OSOBITNÉHO MOTÍVU

PRÍPRAVNÉ VZDELÁVANIE PRÁVNÝCH ČAKATEĽOV PROKURATÚRY

06. 11. 2018

DEFINÍCIA TRESTNÝCH ČINOV Z NENÁVISTI

POUČKA OBSE

Trestné činy z nenávisti vždy obsahujú dva znaky:

1. trestný čin
2. skutočnosť, že bol spáchaný s motívom zaujatosti.

LEGISLATÍVA SR

§ 140 e) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon:

„Osobitným motívom sa rozumie spáchanie trestného činu z nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, pohlavie, sexuálnu orientáciu, politické presvedčenie alebo náboženské vyznanie.“

06. 11. 2018

KONCEPT TRESTNÝCH ČINOV Z NENÁVISTI

Trestný čin:

- zákonom vymedzený trestný čin, kde je v kvalifikovanej skutkovej podstate možnosť jeho spáchania z osobitného motívu • zvyčajne vražda, fyzický útok, lúpež, škody na majetku, hrozby a iné ...

Cieľ:

- osoby alebo majetok • ako väčšinová tak aj menšinová populácia

Chránené charakteristiky:

- fundamentálne alebo základné charakteristiky; znaky identity skupiny
  - rasa, národnosť, etnická príslušnosť, náboženstvo, pohlavie, sexuálna orientácia a iné

Páchateľ

- nevyžaduje sa nenávisť páchatela
- nevyžaduje sa členstvo v extrémistickej skupine

PRÍPRAVNÉ VZDELÁVANIE PRÁVNÝCH ČAKATEĽOV PROKURATÚRY

06. 11. 2018

TRESTNÝM ČINOM Z NENÁVISTI NIE JE

Iný prejav neznášanlivosti, odlišný od trestných činov z nenávisťi, môže byť kriminalizovaný aj podľa vnútroštátneho práva.

Nenávistné prejavy

- absencia prvého elementu trestného činu - samostatný trestný čin
  - nie je potrebná žiadna špecifická motivácia
    - verejne
  - zvyčajne bez obete

Iné trestnoprávne inštitúty, ktoré môžu obsahovať prvok zaujatosti: diskriminácia, genocída, terorizmus, násilie páchané na ženách

PRÍPRAVNÉ VZDELÁVANIE PRÁVNÝCH ČAKATEĽOV PROKURATÚRY

06. 11. 2018

ČO ROBÍ TRESTNÉ ČINY Z NENÁVISTI ODLIŠNÝMI?

VÄČŠÍ DOPAD

- Individuálna obeť
- Komunita - trestné činy s „odkazom“
- Spoločenská súdržnosť: riziko eskalácie, násilná odveta

PRÍPRAVNÉ VZDELÁVANIE PRÁVNÝCH ČAKATEĽOV PROKURATÚRY

06. 11. 2018

3 PRINCÍPY TRESTNÉHO STÍHANIA TRESTNÝCH ČINOV Z NENÁVISTI

1. Predložiť dôkazy o motíve obžalovaného/obžalovanej.
2. Zabezpečiť obetiam týchto trestných činov, aby ich skúsenosti so zaujatosťou boli súdom zohľadnené.
3. Žiadať adekvátny trest z dôvodu väčšieho vplyvu.

PRÍPRAVNÉ VZDELÁVANIE PRÁVNÝCH ČAKATEĽOV PROKURATÚRY

06. 11. 2018

PREČO JE DÔLEŽITÉ TRESTNE STÍHAŤ TRESTNÉ ČINY Z NENÁVISTI

- podporuje efekt odstrašenia, ktorý má trest na páchatel'ov alebo potenciálnych páchatel'ov;
- vysielá obetiam, jednotlivým komunitám a spoločnosti odkaz, že násilné prejavy intolerancie budú orgány činné v trestnom konaní aktívne potierať;
- pomáha predchádzať trestným činom odvety;
- naplňa medzinárodné záväzky krajiny efektívne vyšetrovať a stíhať trestné činy z nenávisťi.

PRÍPRAVNÉ VZDELÁVANIE PRÁVNYCH ČAKATEĽOV PROKURATÚRY

06. 11. 2018

MEDZINÁRODNÁ PRÁVNA ÚPRAVA

OSN

Všeobecná deklarácia ľudských práv

„Každý je oprávnený na všetky slobody a práva, ktoré ustanovuje táto deklarácia, bez akéhokoľvek ohľadu na rasu, farbu, pohlavie, jazyk, náboženstvo, politické a iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, majetok, rod alebo iné postavenie.“

Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach

Jeho ustanovenia v celosti zaväzujú štáty k prešetreniu prípadov násillia spáchaného na jednotlivcoch a plneniu týchto povinností bez akejkoľvek diskriminácie.

PRÍPRAVNÉ VZDELÁVANIE PRÁVNYCH ČAKATEĽOV PROKURATÚRY

06. 11. 2018

MEDZINÁRODNÁ PRÁVNA ÚPRAVA

OBSE

- špecifická legislatíva;
- zber údajov;
- vyšetrovanie a stíhanie;
- školenie predstaviteľov trestnoprávneho systému.

PRÍPRAVNÉ VZDELÁVANIE PRÁVNYCH ČAKATEĽOV PROKURATÚRY

---

06. 11. 2018

MEDZINÁRODNÁ PRÁVNA ÚPRAVA

RADA EURÓPY

**Európsky dohovor o ochrane ľudských práv
a základných slobôd (Článok 14)**

PRÍPRAVNÉ VZDELÁVANIE PRÁVNYCH ČAKATEĽOV PROKURATÚRY

---

06. 11. 2018

JUDIKATÚRA EURÓPSKEHO SÚDNEHO DVORA PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

- Povinnosť vyšetrovať a odhaľovať rasovo a nábožensky (a homofóbne, ak je to relevantné) motivovaný trestný čin, vykonávať promptné a účinné vyšetrovanie.
- Povinnosť posúdiť ukazovatele zaujatosti (vrátane prejavov násilia a príspevkov v sociálnych médiách).
- Vyšetrovanie nemôže vylúčiť zaujatosť z dôvodu, že existujú iné motívy.
- Hodnotenie dôkazov sa musí vykonať bez predsudkov.
- Obete sú tiež chránené prostredníctvom asociácie.
- Osobitné zákony o trestných činoch z nenávisti sa nevyžadujú.

PRÍPRAVNÉ VZDELÁVANIE PRÁVNÝCH ČAKATEĽOV PROKURATÚRY

06. 11. 2018

MEDZINÁRODNÁ PRÁVNA ÚPRAVA

EÚROPSKA ÚNIA

Rámcové rozhodnutie Rady č. 2008/913/JHA
o boji proti niektorým formám a prejavom rasizmu
a xenofóbie prostredníctvom trestného práva

Smernica 2012/29/EU Európskeho parlamentu
a Rady z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú
minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany
obetí trestných činov

PRÍPRAVNÉ VZDELÁVANIE PRÁVNÝCH ČAKATEĽOV PROKURATÚRY

06. 11. 2018

DEFINÍCIA UKAZOVATEĽOV ZAUJATOSTI

„Objektívne skutočnosti alebo okolnosti, prítomné pri trestnom čine, ktoré naznačujú, či už samostatne alebo v spojení s inými skutočnosťami alebo okolnosťami, že činy páchatel'a boli úplne alebo čiastočne motivované akoukoľvek formou zaujatosti.“

PRÍPRAVNÉ VZDELÁVANIE PRÁVNÝCH ČAKATEĽOV PROKURATÚRY

06. 11. 2018

UKAZOVATELE ZAUJATOSTI

1. vnímanie obete/svedka;
2. komentáre, písomné vyhlásenia, gestá alebo grafity;
3. rozdiely medzi páchatel'om a obeťou;
4. predchádzajúce trestné činy/incidenty zo zaujatosti;
5. organizované nenávistné skupiny;
6. miesto a načasovanie;
7. vzorce/frekvencia trestných činov/incidentov;
8. povaha násilného činu;
9. nedostatok iných motívov.

PRÍPRAVNÉ VZDELÁVANIE PRÁVNÝCH ČAKATEĽOV PROKURATÚRY

06. 11. 2018

**PREVENIA
KRIMINALITY**

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ

Ministerstvo vnútra SR